

Integrale Commissie Advies nr. 2020-18

Status: definitief

Onderwerp	World Fashion Centre
Datum	7-10-2020 (videoconferentie)
Commissie	Eric Luiten (voorzitter), Robert Winkel, Patrick Koschuch, Hans van der Made, Marianne Griffioen, Jeroen Schilt
Secretaris	Paul Rosenberg, Eric Snoeck
Toelichting	Simo El M'Barki (MRP Development), Charlotte Griffioen (MVSA)
Toehoorders	Aart Slecht, Pascal Boontje (PMB), Max Tuinman, Soran Park (R&D), Roberto Meyer, Jozien Timmers (MVSA)

Achtergrond

Het World Fashion Centre werd vanaf 1962 als 'Confectiecentrum' gebouwd tussen de latere ringweg A10 en de het Koningin Wilhelminaplein. Het ontwerp, dat in twee fasen werd uitgevoerd, is van Hugh Maaskant die in de naoorlogse jaren met gebouwen als de Hilton Hotels in Rotterdam en Amsterdam, de Pier in Scheveningen en kantoorgebouw Rivierstaete zorgde voor een zelfbewuste noot in de doorgaans vrij sobere Nederlandse bouwwereld. Het gebouw, dat een aantal malen werd gewijzigd en uitgebreid, heeft geen monumentale status maar is in het oeuvre van Maaskant en in het verhaal van het AUP van aanzienlijke historische betekenis.

Het complex dat oorspronkelijk bestaat uit een platte 'tafel' met drie kloeke torens, functioneert steeds minder als centrum voor de Nederlandse mode en confectie-industrie. Er is sprake van gedeeltelijke leegstand en de gebouwdelen zijn in technische zin verouderd. De huidige eigenaar heeft een ambitieus plan ontwikkeld dat uitgaat van een volledige renovatie met een mix van functies en een aanzienlijke uitbreiding van het ensemble. Zowel programmatisch als ruimtelijk is daarvoor een aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Toren 'drie' is van een andere eigenaar en is recent al gerenoveerd en omgebouwd naar woningen. Deze toren maakt geen (direct) deel uit van de nu voorgenomen transformatie.

Vraagstelling

Is de voorgenomen verbouwing en uitbreiding van het complex in ruimtelijke zin mogelijk en doet zij voldoende recht aan de cultuurhistorische betekenis van het gebouw als centrum van de naoorlogse confectie-industrie?

Advies

De commissie is onder de indruk van de ambities die in deze programmatische en architectonische verkenning worden neergelegd en is blij dat de initiatiefnemer afstemming zoekt met de ontwikkelaars van het aanpalende complex. Zo ontstaat er zicht op substantiële waardecreatie in de westflank van de A10. De bestaande delen van het gebouw worden hersteld. Door het openen van de oorspronkelijke patio's, het weghalen van 'Beursplaza' en de reconstructie van de oude entreepartij wordt de krachtige compositie van Maaskant weer leesbaar. Door het openen van de plinten en toegankelijk maken van het dak van de onderbouw als daktuin kan het nu gesloten complex deel gaan uitmaken van de buurt die door het bijbouwen van grote aantallen woningen in hoog tempo verandert.

Bedenkingen heeft de commissie bij de veelheid aan middelen die wordt ingezet om het ensemble te vergroten. Het vervangen van de nu bestaande toren 'vier' en het bijbouwen van een vijfde toren is in principe denkbaar, maar roept de vraag op welk stedenbouwkundig en architectonisch effect de initiatiefnemer nastreeft: schaalverkleining of schaalvergroting van de originele opzet? De commissie interpreteert de huidige torens 1-3 als bewust kloek en zwaar gemaakte elementen ('klonten') die door middel van een glasstrook ogenschijnlijk zwevend op de onderbouw zijn gezet. De torens zijn allemaal verschillend van vorm en staan niet in een duidelijk waarneembaar gelid. De commissie begrijpt op conceptueel niveau nog niet hoe de nieuw voorgestelde torens 'vier' en 'vijf' zich verhouden tot de geconstateerde kernwaarden van het complex. Wordt het ritme van de oorspronkelijke compositie opgezocht? Gaat het contrasteren of aansluiten? Is het nieuwe gebouw straks leesbaar als een jaren '60-gebouw met een uitbreiding uit de jaren '20 van de 21ste eeuw of wordt het één nieuwe totaalcompositie?

Het perspectief van slopen en in vergrote vorm herbouwen van de parkeergarage tussen de snelweg en de bedieningsstraat aan de achterzijde van het complex vindt de commissie geen vooruitgang. Het nieuwe volume zou aangekoekt zitten tegen de oude bouwmassa die zich aan deze zijde nog vrijwel in de originele toestand bevindt. Doordat de voorgestelde, versneden toevoeging hoger is dan de bestaande 'tafel' en daar visueel overheen kruipt maakt dit de alzijdige compositie minder leesbaar en gaat een deel van de herstelde architectonische waarde direct weer verloren.

Het verhogen van de bestaande torens is misschien mogelijk maar moet gebaseerd zijn op een helder standpunt over de vraag hoe de oude en de nieuwe torens zich tot elkaar verhouden, zowel volumetrisch als architectonisch. De commissie vraagt aandacht voor het risico op windhinder en voor bezonning van de openbare ruimte rond het gebouw.

Nadere opmerkingen

De commissie vindt de voorgestelde daktuin fraai maar vraagt zich af in hoeverre het publiek programmeren van zowel de plint als het daklandschap realistisch is. Het één moet niet ten koste gaan van het ander. Wellicht is het beter een onderscheid aan te brengen tussen een werkelijk publieke plint en een beperkt toegankelijke daktuin die vooral de nieuwe bewoners en gebruikers van de torens bedient. Voor de programmering van het dak is het mogelijk bescheiden paviljoens

toe te voegen, zolang de hoofdvorm van de 'tafel' daar maar niet door wordt aangetast. Het programmeren van de daktuin vanuit het verhoogd opgetrokken parkeergebouw leidt tot een te grote aantasting van de compositie.

Amsterdam, 12 oktober 2020
Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Eric Luiten', with a long, sweeping tail extending to the right.

Eric Luiten, voorzitter

Bijlage

Beleidskaders:

- Bestemmingsplan Koningin Wilhelminabuurt e.o.
- Ring-spoorzone (Koers 2025, ruimte voor de stad)

Aangeleverde stukken:

- 'WFC Amsterdam. Presentatie SIRK' (MVSA, 7-10-2020)
- 'Confectiecentrum te Amsterdam. Bouw- en cultuurhistorische analyse en waardenstelling' (Crimson, 2019)
- 'Notitie over het World Fashion Centre' (M&A, 9-3-2016)
- 'Reactie van M&A op de modellen voor World Fashion Centre' (M&A, 25-3-2020)